

Cezhraničná rodinná mediácia - Fínsko

Vo Fínsku existujú tri druhy postupov mediácie v manželských veciach: 1. mimosúdna mediácia; 2. súdna mediácia ako nezávislý postup; 3. mediácia ako súčasť vykonávania rozhodnutia týkajúceho sa starostlivosti o dieťa alebo práv styku.

1. Mimosúdna mediácia

Podľa zákona o manželstve (234/1929) by sa spory a právne veci vznikajúce v rodine mali riešiť predovšetkým prostredníctvom rokovaní medzi rodinnými príslušníkmi, ktorí by mali dospieť k dohode. Ak rodinní príslušníci potrebujú pri riešení sporov externú pomoc, môžu požiadať o pomoc mediátorov v manželských veciach, ktorých sprostredkujú obecné rady sociálneho zabezpečenia. Mediátori v manželských veciach pridelení na danú úlohu sú vo väčšine prípadov zamestnanci služieb rozvojového a rodinného poradenstva alebo iných sociálnych služieb. Mediácia v manželských veciach je samostatný postup nezávislý od ostatných služieb sociálneho a rodinného poradenstva, ktorého cieľom je vyriešiť spory medzi zúčastnenými stranami prostredníctvom vzájomnej diskusie a rokovaní. Okrem samosprávnych orgánov poskytujú medičné služby aj cirkevné rodinné poradenské strediská, ako aj iné organizácie a jednotlivci oprávnení vykonávať mediáciu.

Osobitnou úlohou mediátora je zaručiť práva detí v prípadoch rozvodov. Mediátor pomáha rodičom po vzájomnej dohode usporiadať všetky otázky týkajúce sa detí. To okrem iného znamená, že sa dohodnú, či deti zostanú v striedavej výchove oboch rodičov, s kým budú deti bývať, ako sa budú stretávať s druhým rodičom a ako sa budú rodičia podieľať na starostlivosti o svoje deti. Ak rodičia dospejú k dohode, mediátor im pomôže vypracovať zmluvu. Mediátor rodičov požiada, aby dohodu potvrdil aj detský sociálny pracovník s cieľom zabezpečiť jej vykonateľnosť. Potvrdená dohoda je rovnocenná s rozhodnutím súdu.

Mediácia v manželských veciach je dobrovoľná, dôverná a bezplatná. Na služby mediácie v manželských veciach sa môže obrátiť celá rodina, prípadne manželia spoločne alebo samostatne.

2. Súdna mediácia

Súdy môžu vykonávať mediáciu vo veciach týkajúcich sa starostlivosti, bývania, práv styku a finančnej podpory detí (§ 10 zákona o mediácii v občianskych veciach a o potvrdení urovnaní na všeobecných súdoch, 394/2011). Mediácia predstavuje samostatný postup nezávislý od súdneho konania. Je dobrovoľná, no vyžaduje súhlas oboch rodičov. Mediácia je rýchlejšia a lacnejšia ako súdne konanie.

Mediácia sa začína tým, že zúčastnené strany požiadajú súd o mediáciu. Na mediáciu možno postúpiť aj prípad riešený v rámci súdneho konania, ktoré sa už začalo. Mediáciu možno kedykoľvek ukončiť. Mediátorom je sudca, ktorému pomáha odborník, obvykle psychológ alebo sociálny pracovník. Stranám, ktoré sa zúčastňujú na mediácii, môže pomáhať právnik podľa ich vlastného výberu alebo iný asistent. V prípade súdnej mediácie možno požiadať o právnu pomoc zo štátnych fondov na zaplatenie odmeny pre asistenta. V rámci súdnej mediácie musia byť zaručené záujmy detí. Súd pri rozhodovaní o tom, či možno dohodu potvrdiť, musí zohľadniť zákon o starostlivosti o dieťa a o práve styku (361/1983) a zákon o výživnom na deti (704/1975). Potvrdená dohoda je rovnocenná s rozhodnutím súdu. Ak dohodu nemožno dosiahnuť, súd prípad uzavrie. Ak bol prípad postúpený na mediáciu zo súdneho konania a mediácia je neúspešná, prípad sa vráti späť na súdne konanie.

3. Mediácia ako súčasť vykonávacieho procesu

Túto formu mediácie možno využiť len v prípade, ak jeden z rodičov už začal vykonávací proces na okresnom súde. V takom prípade už súdne rozhodnutie existuje, ale druhý rodič sa ním neriadi.

Podľa zákona o vykonávaní rozhodnutí o starostlivosti o dieťa a o práve styku (619/1996) súd určí mediátora najmä v prípadoch, keď sa súd usiluje o vykonanie rozhodnutia, ktoré sa týka starostlivosti alebo práva styku. Mediátorom je obvykle psychológ zaoberajúci sa detskou psychológiou, sociálny pracovník zaoberajúci sa ochranou dieťaťa alebo detský sociálny pracovník. Účelom mediácie je uľahčiť spoluprácu rodičov detí alebo iných zúčastnených strán s cieľom zabezpečiť dobré životné podmienky pre deti. Mediátor usporiada stretnutie rodičov a dôverne sa pohovára s dieťaťom (alebo deťmi), aby zistil ich prania a názory, ak je to možné vzhľadom na vek a stupeň rozvoja dieťaťa (alebo detí). Mediátor pre súd pripraví správu o mediácii. Ak mediácia nevedie k dohode rodičov, súd prijme rozhodnutie v danej veci okrem iného aj na základe správy od mediátora.

Informácie o mediátoroch

Organizácia mediácie v manželských veciach patrí do zodpovednosti obecných rád sociálneho zabezpečenia. Kontaktné informácie o obciach: <http://www.kunnat.net/fi/Yhteystiedot/kunta-alan-yhteystiedot/kunnat/Sivut/default.aspx>

Fínska advokátska komora odborne pripravuje právnikov, aby mohli pôsobiť ako mediátori v sporoch v rámci rodinného práva:

http://www.asianajajaliitto.fi/asianajopalvelut/etsi_asianajaja

Súdna mediácia patrí do zodpovednosti okresných súdov. Kontaktné informácie o okresných súdoch sa nachádzajú na webovom sídle súdnej správy: <http://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/yhteystiedot.html>

Informácie o mediácii

Mediácia na webovom sídle súdnej správy: <http://oikeus.fi/fi/index/esitteet/perheasioidensovittelu.html>

Príručka ministerstva spravodlivosti o súdnej mediácii sporov vo veciach starostlivosti:

https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Príručka v angličtine: https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Národný ústav pre zdravie a sociálne zabezpečenie, Príručka o ochrane dieťaťa, mediácia v manželských veciach:

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema-erotilanteessa/perheasioidensovittelu>

Postup na riešenie vecí rodinného práva vzájomnou dohodou (od Fínskej advokátskej komory):

http://www.asianajajaliitto.fi/asianajopalvelut/sovintomenettely/sovintomenettely_perheasioissa

Fínske fórum pre mediáciu:

<http://www.ssf-ffm.com/index.php>

Vnútroštátne právne predpisy

Samostatné ustanovenia o mediácii v manželských veciach sú uvedené v týchto zákonoch:

Zákon o manželstve (234/1929):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=avioliittolaki#O1L5>

Zákon o starostlivosti o dieťa a o práve styku (361/1983):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>

Zákon o vykonávaní rozhodnutí o starostlivosti o dieťa a o práve styku (619/1996):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960619>

Zákon o mediácii v občianskych veciach a o potvrdení urovnaní na všeobecných súdoch (394/2011):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110394>

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 08/02/2018